

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح ذیل جدول (۴-۲۴) محرومیت‌زدایی تبصره
(۱۴) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور (مرحله دوم)

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح ذیل جدول (۴-۲۴)

محرومیت‌زدایی تبصره (۱۴) قانون بودجه

سال ۱۴۰۱ کل کشور (مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۱/۰۵/۰۴

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۷۱۷

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۱/۰۵/۲۳

طرح اصلاح ذیل جدول (۴-۲۴) محرومیت‌زدایی تبصره (۱۴) قانون

بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور (مرحله دوم)

درباره‌ی مصوبه

طرح دوفوریتی «اصلاح ذیل جدول (۴-۲۴) محرومیت‌زدایی تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور» با امضای (۱۳۳) نفر از نمایندگان مجلس در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۳۰ به عنوان طرح دوفوریتی اعلام وصول و جهت طی مراحل قانونی به هیئت رئیسه‌ی مجلس تقدیم شد.

این طرح در تاریخ ۱۴۰۱/۳/۲۴ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و طی نامه‌ی شماره ۷۸۴/۲۵۴۲۹ مورخ ۱۴۰۱/۳/۲۸ برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی به شورای نگهبان ارسال شد. اما شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۴/۱، مفاد آن را واجد ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۱۴۵۷ مورخ ۱۴۰۱/۴/۶ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

سپس مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۵/۴ اصلاحاتی را در متن مصوبه به عمل آورد و مصوبه‌ی اصلاحی را از طریق نامه‌ی شماره ۷۸۴/۴۲۰۶۳ مورخ ۱۴۰۱/۵/۹ رئیس مجلس ارسال کرد. شورای نگهبان بررسی مصوبه‌ی اعاده شده را در دستور جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۹ قرار داد، اما پس از بحث و بررسی، مفاد آن را دو جهت دارای ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را به موجب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۳۲۴۱۳ مورخ ۱۴۰۱/۵/۲۳ برای رئیس مجلس ارسال کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح ذیل
جدول (۴-۲۴) محرومیت‌زدایی تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل
کشور (مرحله دوم)»
ماده واحده -

[متن ماده واحده به شرح زیر اصلاح می‌شود]:
متن ردیف (۸) جدول (۴-۲۴) محرومیت‌زدایی «جدول تبصره (۱۴)»
قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور مصوب ۱۴۰۰/۱۲/۲۵ به شرح زیر
اصلاح می‌شود:

۸- اعتبار ستون تبصره (۱۴) جدول (۱۰-ج) استانی به صورت
صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته و به طور مساوی (هر استان یک‌هزار
میلیارد (۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال) در اختیار شورای برنامه‌ریزی و
توسعه استان‌ها قرار می‌گیرد.

این اعتبار با لحاظ عدم برخورداری روستاهای بالای بیست خانوار
پس از تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، جهت تهیه، بازنگری
و اجرای طرح‌های هادی، بهسازی و آسفالت معابر روستایی توسط بنیاد
مسکن انقلاب اسلامی استان با هماهنگی دهیاری‌ها هزینه می‌شود.

▪ دیدگاه ابهام

الف) مجلس شورای اسلامی در مصوبه‌ی اصلاحی، به اعتبارات موضوع «ستون تبصره (۱۴) جدول (۱۰-ج) استانی قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور» اشاره کرده است. اما نظر به اینکه نه در جدول (۱۰-ج) مندرج در لایحه‌ی بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و نه در تغییرات جداول ابلاغی رئیس جمهور، جدول مزبور ستونی با عنوان «تبصره (۱۴)» ندارد، منظور قانون‌گذار از عبارت «اعتبار ستون تبصره (۱۴) جدول (۱۰-ج) استانی» واجد ابهام است. لازم به تذکار است بودجه‌های سنواتی، دارای جداولی است که هر ساله به پیوست لایحه‌ی بودجه تقدیم مجلس می‌شود. مجلس نیز طی فرآیند رسیدگی و تصویب بودجه، برخی از این جداول را اصلاح می‌کند و طبق رویه‌ی جاری، مصوبه‌ی بودجه (اعم از ماده واحده، تبصره‌ها و جداول مندرج در پیوست لایحه و تغییرات جداول) را جهت بررسی به شورای نگهبان ارسال می‌کند. پس از تأیید بودجه (اعم از احکام و جداول) توسط شورای

نگهبان، مطابق فرآیند پیش‌بینی شده در اصل (۱۲۳) قانون اساسی، نهایتاً قانون بودجه توسط رئیس جمهور ابلاغ و در روزنامه رسمی منتشر می‌گردد. مبتنی بر توضیحات فوق مشخص می‌شود که جداول نهایی مربوط به قانون بودجه، خارج از «جداول مندرج در لایحه بودجه» و «تغییرات جداول» ابلاغ شده به پیوست قانون بودجه نخواهد بود.

ب) مطابق حکم ذیل ماده واحده، اعتبارات موضوع این مصوبه با لحاظ «عدم برخورداری روستاهای بالای بیست خانوار» پس از تصویب شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، هزینه می‌شود. اما نظر به اینکه معیار «عدم برخورداری» برای تشخیص روستاهای موضوع این مصوبه، فاقد تعریف قانونی است و در نتیجه اجرای عادلانه‌ی این مصوبه را دچار مشکل خواهد کرد، عبارت مذکور واجد ابهام است.

■ دیدگاه عدم ابهام

مجلس شورای اسلامی در صدر مصوبه‌ی سابق پیش‌بینی کرده بود که «تا سقف سی و یک هزار میلیارد ریال»، «با تخصیص صد درصد» و به تناسب «تعداد روستاهای بالای بیست خانوار» و «شاخص محرومیت استان‌ها»، بین استان‌های کشور تقسیم شود. از طرفی، به موجب حکم ذیل مصوبه‌ی پیشین، «سقف اعتبارات محرومیت‌زدایی برای هر استان، یک هزار میلیارد ریال» مقرر شده بود. شورای نگهبان نسبت احکام صدر و ذیل مصوبه‌ی پیشین را موجد ابهام شناخت. همچنین عبارت «شاخص محرومیت استان‌ها» را نیز دارای ابهام دانست. اما اکنون که در مصوبه‌ی اصلاحی، حکم صدر و ذیل ماده واحده به کلی تغییر کرده است و عبارت «شاخص محرومیت استان‌ها» نیز حذف شده است، دو ابهام مذکور شورا رفع شده است.

■ نظر شورای نگهبان

۱- با توجه به اینکه در لایحه دولت و تغییرات جداول قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور ابلاغی رئیس محترم جمهور، جدول (۱۰-ج) استانی، ستون تبصره (۱۴) ندارد، عبارت «اعتبار ستون تبصره (۱۴)» ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

۲- عبارت «عدم برخورداری روستاهای بالای بیست خانوار» از جهت معیار تشخیص عدم برخورداری ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشگاه شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir